

Guia docent de l'assignatura "Anàlisi del Risc"

1. IDENTIFICACIÓ

- ✓ **Nom de l'assignatura: Anàlisi del Risc**
- ✓ **Codi: 101829**
- ✓ **Titulació: Grau en Prevenció i Seguretat Integral**
- ✓ **Curs acadèmic: 2018-2019**
- ✓ **Tipus d'assignatura: Formació Bàsica**
- ✓ **Crèdits ECTS (hores): 6**
- ✓ **Període d'impartició: Segon Semestre, Primer Curs**
- ✓ **Idioma en que s'imparteix: Català/Castellà/Anglès**
- ✓ **Responsable de l'assignatura i mail de contacte: Joaquín Rodríguez Álvarez**
Joaquin.rodriguez@uab.cat

2. PRESENTACIÓ

L'assignatura d'anàlisi del risc suposa un dels marcs conceptuals clau de cara a comprendre les dinàmiques actuals dels sectors de seguretat i prevenció. Aquesta assignatura té com a objectiu oferir a l'alumne els conceptes bàsics relacionats amb els fenòmens de transformació social que tenen relació amb la configuració dels marcs d'incertesa, així com guiar l'alumne a través dels últims avenços científics que ofereixen noves metodologies de govern així com nous riscos intra- sistèmics.

L'assignatura començarà assentant les bases conceptuals de risc i incertesa des d'una aproximació epistemològica per a continuació endinsar-nos a analitzar algunes de les aproximacions actuals al fenomen, prestant una especial atenció a "la societat del Risc" d'Ulrich Beck, la noció de riscos manufacturats de Anthony Giddens, el temps post-normal de Ziauddin Sardar a la ciència Post-normal de Jerome Ravetz i Silvio Funtowicz

A continuació, es desplegarà la relació d'aquests conceptes més metateòrics amb alguns dels debats actuals més controvertits com els relatius a la relació entre societat i tecnologia, el canvi climàtic, les migracions forçoses, els nous processos industrials o la cristal·lització de noves tecnologies com la bio-tecnologia i la nanotecnologia.

Finalment i com a punt final de l'assignatura analitzarem diverses aproximacions a la governança del risc focalitzant el nostre esforç en la proposta de Klinke i Renn per a

continuació analitzar les formes i estratègies de comunicació del risc explorant al seu torn la noció de principi de precaució.

3. OBJECTIUS FORMATIUS

- Analitzar el paper de les Ciències Socials (CCSS) en el coneixement sobre el risc.
- Conèixer el debat metodològic en el si de les disciplines científiques
- Conèixer els conceptes associats al risc, així com els models teòrics que l'acompanyes: Riscos Sistèmics, Riscos manufacturats, societat del risc, ciència post-normal així com la seva aplicabilitat pràctica
- Interiorització i adaptació dels conceptes de risc, anàlisi de riscos, governança, Prevenció ...
- Desenvolupament de casos pràctics a partir d'aquests conceptes.
- Conèixer els processos de presa de decisió i les seves diferents implicacions en l'àmbit del Risc
- Analitzar les estratègies discursives existents per fer front a diversos tipus de risc.

4. COMPETÈNCIES I RESULTATS D'APRENTATGE

Competències Específiques

CE1- Amb caràcter general, posseir i comprendre conceptes bàsics en matèria de prevenció i seguretat.

CE2- Realitzar anàlisis d'intervencions preventives en matèria de seguretat.

CE3- Transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat..

Resultats del Aprenentatge

RA2.5- Analitzar riscos específics i conèixer els mecanismes de prevenció. RA2.6-Aplicar una visió preventiva en l'àmbit de la seguretat.

RA3.1- Aplicar els diferents conceptes implicats en la comunitat interna i externa de l'organització.

Competències transversals

CT3-Utilitzar la capacitat d'anàlisi i de síntesi per a la resolució de problemes. CT4-Treballar i aprendre de forma autònoma

CT6- Donar resposta als problemes aplicant el coneixement a la pràctica.

CT9-Mantenir una actitud pro activa respecte al desenvolupament de la pròpia carrera professional i creixement personal

CT15- Assumir la responsabilitat social, ètica i professional que es deriva de la pràctica de l'exercici professional.

5. TEMARI I CONTINGUTS

Aquesta assignatura compta amb un Manual específic, que compta amb vuit unitats didàctiques, cadascuna de les quals cobriria un espai temporal de 2 setmanes. Cada Unitat didàctica comptarà, a part del propi temari inclòs en el Manual amb una lectura obligatòria per mòdul, més altres lectures de caràcter voluntari i activitats tipus documental.

Temari

Contingut

Unitat Didàctica 1

1.1 Introducció a l'anàlisi i coneixement del risc

1.2 El risc avui

1.3 Una breu història del risc

1.4 Definició de Risc

Exercicis d'Avaluació

Unitat Didàctica 2

2.1 Extensió del Risc

2.1.1 Àmbit material / objectiu de l'extensió del risc

2.1.2 Àmbit subjectiu de l'extensió del risc

2.1.3 Conclusions

Exercici d'autoavaluació de la unitat didàctica 2

Unitat Didàctica 3

3.1 De la societat Post-industrial a un nou model social

3.2 Sobre la incertesa

3.2.1 La complexitat

3.2.3. El caos

2.2.4 Les contradiccions

Exercicis d'autoavaluació de la unitat didàctica 3

Unitat Didàctica 4

Introducció

2. definició de risc
3. Elements de la noció de risc
4. Contemporaneïtat del risc tecnològic

Exercicis autoavaluació Unitat didàctica 4

Unitat Didàctica 5

5.1 Introducció

5.2. La ciència de l'era post-Normal

5.2.1. Extensions de les comunitats de parells

5.3 Orígens de la Governança anticipatòria

5.4 Introducció a la governança:

5.5 Governança en xarxa

5.5 Avaluació per a l'Aprenentatge Aplicat

5.6 Cap a la governança anticipatòria en el context dels Post-normal

5.7 Conclusions

Exercicis Auto- Avaluació Unitat Didàctica 5

Unitat didàctica 6

1. Introducció

6.2. Principals característiques dels riscos sistèmics

6.3. Avaluació de Risc Sistemàtic

6.3.1 Inclusió de criteris d'avaluació addicionals

Unitat didàctica 7

7.1 La necessitat de deliberació en la gestió de riscos

7.2 Implicacions per als responsables polítics

Unitat didàctica 8

8.1 El principi de Precaució

6. BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- Ballbé, M. (2006). Prólogo. In *El Gobierno del Riesgo* (1st ed., pp. 12–16). Barcelona: Ariel.
- Ballbé, M. (2007). El futuro del derecho administrativo en la globalización: entre la americanización y la europeización. *Revista de Administración Pública*, (74), 215–276.
- Bauman, Z. (2000). *Modernidad líquida* (1st ed.). Buenos Aires: Fondo de la Cultura Económica, Argentina.
- Beck, U. (1992). *Risk Society: Towards a New Modernity*. (M. Ritter, Ed.) *Nation* (Vol. 2). Sage. doi:10.2307/2579937
- Beck, U., Giddens, A., & Lash, S. (1994). *Reflexive modernization: Politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. London: Stanford University Blackwell Publishers.
- Beriain, J. (2005). *Modernidades en disputa* (1st ed.). Madrid: Anthropos.
- Bernstein, P. L. (1996). *Against the gods: The remarkable story of risk* (1st ed.). New York City: Wiley John and Sons.
- Carolan, M. (2006). Science, expertise, and the democratization of the decision-making process. *Society and Natural Resources*, 19(7), 661–668.
- Colli, G. (1978). *Después de Nietzsche* (1st ed.). Barcelona: Anagrama.
- De Marchi, B., & Ravetz, J. R. (1999). Risk management and governance:: a post-normal science approach. *Futures*, 31(7), 743–757.
- Derrida, J. (1995). *Espectros de Marx*. (J. Alcorcón, Ed.) (5th ed.). Madrid: Trotta.
- Funtowicz, S. O., & Ravetz, J. R. (1993). Science for the post-normal age. *Futures*, 25(7), 739–75
- Funtowicz, S. O., & Ravetz, J. R. (2000). *La Ciencia posnormal: la ciencia con la gente* (Vol. 60). Icaria editorial.
- Funtowicz, S., & Ravetz, J. (2000). *La ciencia posnormal: ciencia con la gente*. Madrid: Antrazyt.

- Giddens, A. (1999). *Consecuencias de la modernidad* (1st ed.). Madrid: Alianza editorial.
- Giddens, A. (2009). *Sociology* (Vol. 6th). Cambridge England: Polity Press.
- Gidley, J. M. (2010). Postformal priorities for postnormal times: A rejoinder to Ziauddin
- Sardar. *Futures*, 42(6), 625–632. doi:10.1016/j.futures.2010.04.022
- Helén, I. (2004). Technics over life: Risk, ethics and the existential condition in high-tech antenatal care. *Economy & Society*, 33(1), 28–51.
- Hofmann, B. (2001). The technological invention of disease. *Med Ethics: Medical Humanities*, (27), 10–19.
- Hood, C., Rothstein, H., & Baldwin, R. (2006). *El gobierno del riesgo* (1st ed.). Barcelona: Ariel.
- Jameson, F. (1991). *El posmodernismo o la lógica cultural del capitalismo avanzado* (25 de juli.). Barcelona: Paidós.
- Jameson, F. (2004). La política de la utopía. *New Left Review (español)*, (25), 37–54.
- Jasanoff, S. (2003). Technologies of humility: citizen participation in governing science.
- *Minerva*, 41(3), 223–244.
- Kasperson, R. E., Renn, O., Slovic, P., Brown, H. S., Emel, J., Goble, R., ... Ratick, S. (1988). The Social Amplification of Risk: A Conceptual Framework. *Risk Analysis*, 8(2), 177–187. doi:10.1111/j.1539-6924.1988.tb01168.x
- Kuhn, T. (2011). *La estructura de las revoluciones científicas* (4th ed.). México City: Fondo de Cultura Economica.
- Luhman, N. (2007). *La sociedad de la sociedad*. México City: Herder México.
- Molak, V. (1997). *Fundamentals of risk analysis and risk management* (1st ed.). London:
-

- CRC Press.
- Nietzsche, F. (2004). *El crepúsculo de los ídolos*. Barcelona: Alianza editorial.
- Pardo, J. E. (2009). *El desconcierto del Leviatán*. (M. Pons, Ed.). Barcelona: Ediciones Jurídicas y Sociales, S.A.
- Platón. (1992). *Fedón, Banquete, Fedro, trad. Carlos García Gual y otros, Madrid, Gredos* (1st ed.). Madrid: Gredos.
- RE, F., & Reed, D. (1983). Stockholders and stakeholders: A new perspective in corporate governance. *California Management Review*, (25), 88–106.
- Sardar, Z. (1998). *Postmodernism and The Other: New Imperialism of Western Culture*. Madrid: Pluto Press.
- Sardar, Z. (2010). Welcome to postnormal times. *Futures*, 42(5), 435–444. doi:10.1016/j.futures.2009.11.028
- Zizek, S. (2001). The Rhetorics of Power. *Diacritics*. doi:10.1353/dia.2003.0008
- Zizek, S. (2008). Democracy versus the people. *New Statesman*, 137, 46–48. doi:Book
- Review

7. METODOLOGIA DOCENT

Amb l'objectiu d'assolir els objectius d'aprenentatge descrits en aquesta Guia desenvoluparem una metodologia que combini l'estudi individual a partir del Manual, i les lectures que es plantejaran en cada tema, a més d'alguns documentals i classes magistrals on el professor esbossi els principals punts de cada tema, amb l'objectiu de generar debats sobre els mateix.

Les tutories amb el professorat es concertaran per correu electrònic

7.1 ACTIVITATS DE FORMACIÓ

Títol	UD	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	----	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Clases	60	2.4	RA 2.5 2.6 3.1
Tipus: Supervisades			
Discusiones temáticas foros	30	1.2	RA 2.6
Tipus: Autònomes			
PEC 1	30	1.2	RA 2.5 3.1
PEC 2	30	1.2	RA 2.5 3.1

8. SISTEMA D'AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà mitjançant:

Treball Individual (30% de la nota global)

Utilitzant les categories del risc i el sistema de classificació proposat en el Manual, aquest treball tindrà una extensió mínima de 25 pàgines (annexos a part) a Times New Roman 11 amb un interlineat de 1.15 i marges normals. El treball haurà d'incloure un mínim de 15 citacions bibliogràfiques (APA 6TH edition), així com un índex automatitzat i el seu lliurament es farà en format Word a través de l'Aula Moodle. I ha d'incloure no només el context, antecedents, categories i classificació del risc en qüestió, sinó que a més haurà de proposar un sistema de govern d'aquest en base a les metodologies descrites al Manual.

Treball Grupal (30% de la nota global)

En grups de màxim de 4 persones s'haurà de realitzar un treball, basat en l'anàlisi d'un risc concret, a escollir per l'alumne, utilitzant les categories del risc i el sistema de classificació proposat en el Manual, aquest treball tindrà una extensió mínima de 25 pàgines (annexos a part) a Times New Roman 11 amb un interlineat de 1.15 i marges normals. El treball haurà d'incloure un mínim de 15 citacions bibliogràfiques (APA 6TH edition), així com un índex automatitzat i el seu lliurament es farà en format Word a través de l'Aula Moodle. I ha d'incloure no

només el context, antecedents, categories i classificació del risc en qüestió, sinó que a més haurà de proposar un sistema de govern d'aquest en base a les metodologies descrites al Manual.

Es

valor

arà:

- Correcció ortogràfica i gramatical
- L'ús de vocabulari i conceptes específics de l'assignatura
- Profunditat de l'Anàlisi
- Concreció de la proposta de metodologia de governança
- Originalitat del contingut (la inclusió de plagis suposa un zero a la nota)

Prova final de l'assignatura (40% de la nota global)

La prova constarà de preguntes tipus test i per desenvolupar i es basarà en els continguts dels

8 temes del manual més les lectures de caràcter obligatori

Treball Individual	25 %
Treball en Grup	35 %
Examen	40 %

Els exàmens es podran fer de manera oral o escrita a criteri del professor

REVALUACIÓ

En cas de no superar l'assignatura d'acord amb els criteris abans esmentats (avaluació continuada), es podrà fer una prova de recuperació en la data programada a l'horari, i que versarà sobre la totalitat dels continguts del programa.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats, el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura. No obstant això, la qualificació que constarà a l'expedient de l'alumne és d'un màxim de 5-Aprovat.

L'alumnat que necessiti canviar una data d'avaluació han de presentar la petició emplenant el document que trobarà a l'espai moodle de Tutorització EPSI.

Sense perjudici d'altres mesures disciplinàries que s'estimin oportunes, i d'acord amb la normativa acadèmica vigent, "en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb un 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que es pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0".

Les proves/exàmens podran ser escrits i/o orals a criteri del professorat.

8.1 ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
PEC 1	35 %	35	1.4	RA 2.5 3.1
PEC 2	25 %	35	1.4	RA 8.3 2.6
Examen	40 %	2	0.08	RA 2.5 2.6

9. PREVENCIÓ I SEGURETAT INTEGRAL

El concepte de risc, origen evolució i característiques actuals resulta crucial en l'àmbit de la Prevenció i la Seguretat, ja que configura la base sobre la qual s'assenta el sistema. És a dir, la comprensió del risc com a fenomen i concepte en tota la seva extensió és un requisit indispensable per al desenvolupament, implementació i creació de sistemes de governança del risc o metodologies de prevenció. Ja sigui en els àmbits dels Riscos laborals o la seguretat pública o privada.